

De kunst van de versmelting
The art of blending

De kunst van de versmelting

The art of blending

Jo Coenen

Inaugurele rede uitgesproken op 19 april 2006 door prof. ir. Jo Coenen bij het aanvaarden van het ambt van hoogleraar Restauratie aan de Faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft

Inaugural lecture delivered on April 19, 2006 by Prof. Ir. Jo Coenen on his acceptance of the chair of Professor of Restoration in the Faculty of Architecture at Delft University of Technology

Delft 2006

Samenstelling**Editor**

Kenniscentrum @MIT
Research Centre @MIT

Met medewerking van**With the assistance of**

Arjan Hebly
Iva König

Eindredacteur**Editor-in-chief**

Marjan Vrolijk

Engelse vertaling**English translation**

Taalcentrum-VU

Grafische vormgeving**Graphic design**

CO3, Woltera Niemeijer

© 2006 Jo Coenen, @MIT (www.rmit.nl)

First edition 2006

Published by

VSSD

Leeghwaterstraat 42, 2628 CA Delft, The Netherlands

tel. +31 15 278 2124, telefax +31 15 278 7585, e-mail: hlf@vssd.nl

internet: www.vssd.nl/hlf

URL about this book: <http://www.vssd.nl/hlf/f020.htm>

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher. Printed in The Netherlands.

For inquiries regarding photographs in this publication please contact the publisher.

ISBN-10 90-71301-79-6

ISBN-13 978-90-71301-79-7

NUR 955

Keywords: Restauration, Modification, Intervention, Transformation

Inhoud

Contents

09 Inleiding

13 Observaties en overwegingen

29 Analyse en remedie

31 Herdefiniëring in @MIT

31 De kunst van de versmelting

42 Modificatie

45 Interventie en de bevordering van de bouwkunst

59 Transformatie

71 Actieprogramma en kenniscentrum

75 Tot slot

78 Noten

09 Introduction

13 Observations and considerations

29 Analysis and remedy

31 Redefinition in @MIT

31 The art of blending

42 Modification

45 Intervention and the promotion of architecture

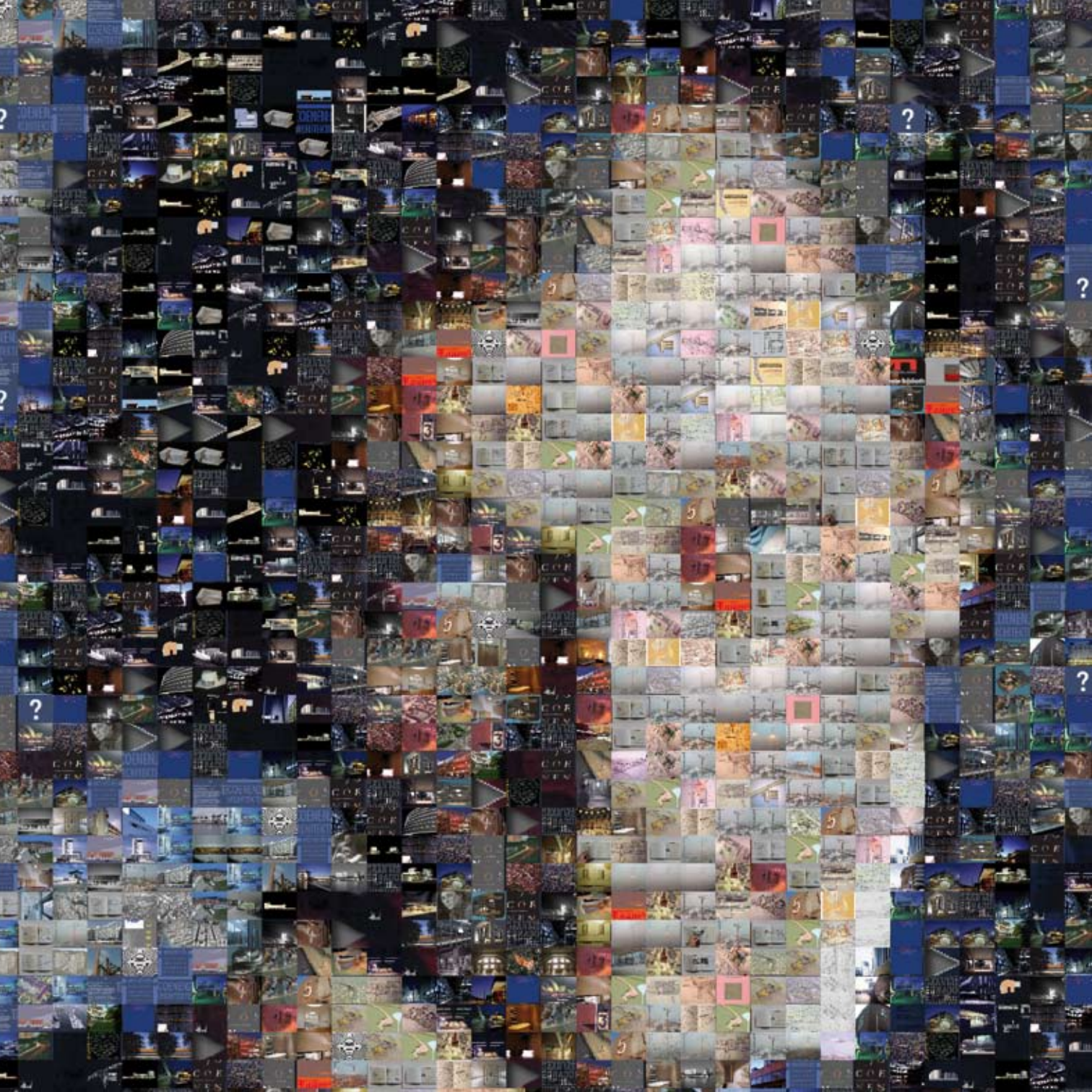
59 Transformation

71 Programme of action and research centre

75 Concluding remarks

78 Notes

Vele uiteenlopende projectervaringen in het hoofd van de ontwerper
Many and diverse project experiences in the head of the designer

Inleiding

Introduction

Deze rede is gebaseerd op mijn uiteenlopende ervaringen als dertig jaar praktiserend architect, als docent/hoogleraar aan talrijke universiteiten in West Europa, als supervisor en masterplanner in diverse steden, als belangrijkste adviseur van het kabinet voor ruimtelijke vraagstukken, de Rijksbouwmeester, en niet te vergeten op basis van mijn meest recente ervaringen met betrekking tot de Nederlandse bouwpraktijk en als praktijkhoogleraar Public Building aan deze faculteit.

Bij het woord 'restauratie' denkt u waarschijnlijk aan oude kerken en kastelen, of misschien iets actueler, aan monumentale bouwwerken uit het begin van de twintigste eeuw, zoals de Van Nellefabriek en het Glaspaleis in Heerlen. Het ligt in mijn bedoeling in deze leerstoel dit beeld op te rekken van het louter op het architectonische object gerichte vakgebied naar dat van stedenbouw en landschap, omdat ik van mening ben dat de meerderheid van de opdrachten betrekking zal hebben op bestaande constructen, gebouwensembles, wegen en landschappen. Het gaat niet meer primair om productie van het nieuwe, maar om invoegen in het bestaande. Dit vereist analyse, inventarisatie en studie van het bestaande object, van de stad en het silhouet van het landschap en vraagt om een standpunt over het bestaande. Reizend door Nederland en West Europa zien we maar al te duidelijk dat de zorgen die besteed worden aan het object speldenprikken zijn vergeleken met de snelle en niet meer te herstellen 'Grossaktion'

This lecture is based on my varied experience of thirty years as a practicing architect, as a lecturer or professor at many different universities in Western Europe, as a supervisor and master planner in various cities, as the *Rijksbouwmeester* – the Chief Government Architect and, as such, the cabinet's main advisor on physical planning matters – and last but not least, on the basis of my most recent experience in Dutch building practice and as Professor of Applied Architecture in Public Building in this faculty.

The word 'restoration' probably calls to mind old churches and castles, or to take more modern examples, monumental buildings from the beginning of the twentieth century such as the Van Nelle factory in Rotterdam and the Glass Palace in Heerlen. In my new position as Professor of Restoration, I would like to extend this academic field to cover not simply individual architectonic objects, but also urban construction and landscape development in general, since in my opinion most projects in this field will involve existing structures such as building complexes, roads and entire landscapes. The primary objective is no longer to build the new but rather to add to the existing structures. This requires analysis, identification and the study of the existing object, city or landscape silhouette; it requires the adoption of a position concerning the existing structure. As we travel through The Netherlands and other parts of Western Europe, we see all too clearly that the efforts devoted to individual objects are just pin-pricks

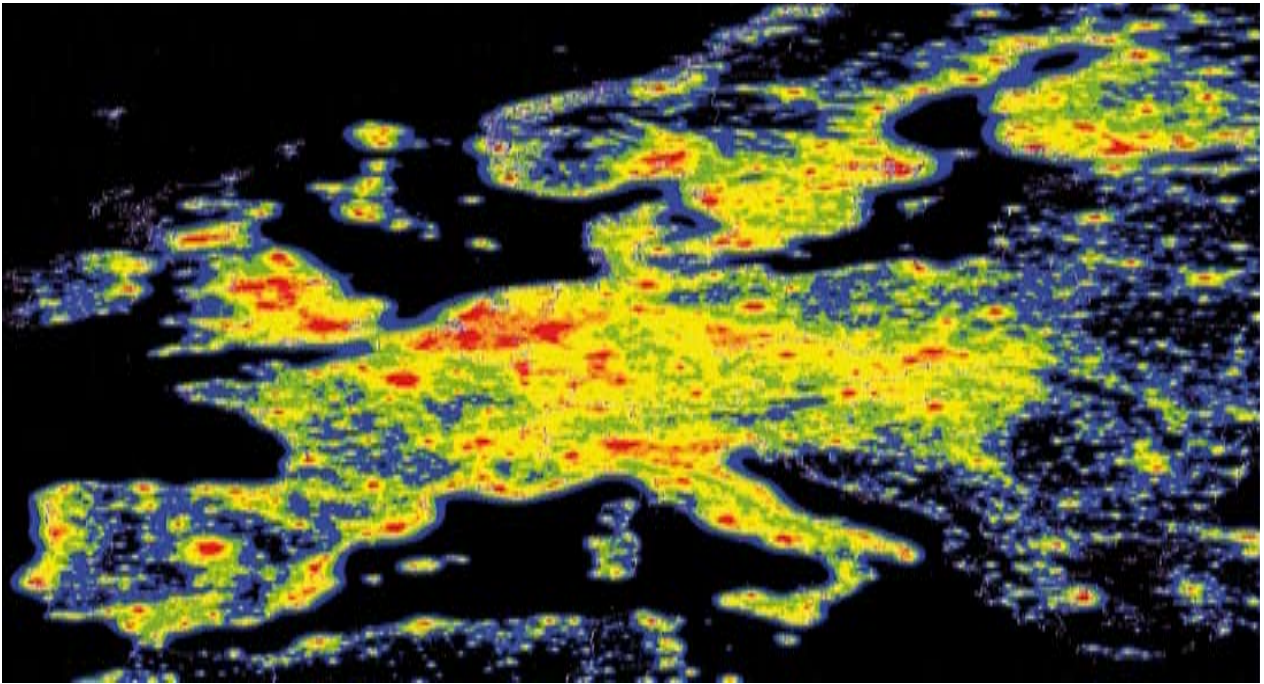
*Onze Lieve Vrouwekerk,
Breda
Our Lady's Church, Breda*

*Kruisbloem kooromgang,
Onze Lieve Vrouwekerk, Breda
Finial, Our Lady's Church,
Breda*

*Zonnestraal, Hilversum, architect Jan Duiker,
restauratiearchitecten Hubert-Jan Henket en Wessel de Jonge 1994-2002
Zonnestraal, Hilversum, architect Jan Duiker,
restauratiearchitects Hubert-Jan Henket and Wessel de Jonge 1994-2002*

*Satelielfoto verstedelijking in Europa
Satellite photograph urbanisation in Europe*

Van Nellefabriek, Rotterdam, architect Brinkman en Van der Vlugt, 1925-1931, restauratiearchitect Wessel de Jonge, 2001
Van Nelle Factory, Rotterdam, architect Brinkman en Van der Vlugt, 1925-1931, restoration architect Wessel de Jonge, 2001

Glaspaleis, Heerlen, architect Frits P.J. Peutz, 1933-1935, restauratiearchitecten ABBC, 1995
Glaspaleis, Heerlen, architect Frits P.J. Peutz, 1933-1935, restoration architects ABBC, 1995

van nieuwbouw die sedert 1950 over ons oude Europese culturele landschap spoelt en dit irreversibel, als een machine, in het snelste tempo vernietigt. Vanuit dat standpunt gezien is restauratie op dit moment buitengewoon belangrijk werk, vooral binnen de context van Nederland. In deze lezing wil ik u proberen mee te nemen in mijn zoektocht naar het belang van dit vakgebied. Voortdurend probeer ik mijzelf en degenen met wie ik spreek kritisch te ondervragen over de juistheid van zowel vragen als gevolgtrekkingen op het gebied van restauratie. Een conclusie van deze gedachtenwisselingen is dat voor architectuur en stedenbouw, maar ook voor bouwmanagement, transformatie dé opgave voor de toekomst wordt. Het vakgebied restauratie staat op een kruispunt: een fundamentele verbreding van het vakgebied acht ik hoogst noodzakelijk.

compared with the rapid, irreversible advance of the rash of new buildings that has spread over our old European cultural landscape since 1950, like a juggernaut destroying everything in its path. Seen from this point of view, restoration work is currently of the greatest importance, especially in the Dutch context. In this lecture I will ask you to accompany me in my search for the significance of this discipline. I constantly ask myself and those with whom I discuss such issues, whether we are asking the right questions and drawing the right conclusions in the field of restoration. One conclusion that emerges from such exchanges of ideas is that transformation is the task of the future for architecture and town planning, but also for building management. Our discipline is at a crossroads, and this means that a fundamental expansion of its boundaries is urgently required.

Typisch Nederlands landschap
Typical Dutch landscape

Recente transformaties van het Nederlandse landschap door de bouw van Vinexwijken
Recent transformations of the Dutch landscape owing to the construction of Vinex suburbs